

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:
Zie verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/96/12.13.4/66	12 januari 1996

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 1/96)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/96/12.13.4/66 d.d. 12 januari 1996

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED], d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HMA
CIC
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE

MILITAIRE INLICHTINGEDIENST/CO

Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

01/96

(Afgesloten 120900A JAN 1996)

Conclusie/voorzicht

De recente kritiek van de Bosnisch-Servische leider Karadzic op zijn Servische ambtgenoot Milosevic wijst erop dat Karadzic in de Bosnisch-Servische republiek nog op steun kan rekenen. Naar verwachting zal Karadzic echter toch uiteindelijk het onderspit delven. Zijn plaatsvervanger Koljevic lijkt één van de belangrijkste kandidaten voor de opvolging. Waarschijnlijk streeft Milosevic eveneens naar de vervanging van de Bosnisch-Servische opperbevelhebber Mladic.

Er blijft sprake van wrijvingen tussen Kroaten en Moslims in centraal-Bosnië en met name in Mostar. Tegen die achtergrond kunnen dreigementen van EU-functionarissen, dat de aanwezigheid van de EU in de stad Mostar zal worden beëindigd indien de samenwerking niet verbetert, contra-productief werken.

Kroatië en "Joegoslavië" blijven geïnteresseerd in een onderlinge dialoog. De belangrijkste struikelblokken voor een eventuele normalisering van de betrekkingen lijken te worden gevormd door de kwesties oost-Slavonië en Prevlaka.

De Kroatische president Tudjman staat onder groeiende druk om gewapenderhand op te treden tegen de Serviërs in oost-Slavonië.

De wrijvingen tussen Montenegro en Servië lijken verder toe te nemen.

Bosnië-Herzegovina

Het parlement van Bosnië-Herzegovina heeft vorige week besloten dat de regering van de republiek in de toekomst zal bestaan uit een premier en zes ministers, die onder meer verantwoordelijk zullen zijn voor Buitenlandse Zaken, Financiën, Justitie, Buitenlandse Handel en Infrastructurele Aangelegenheden. Het Bosnische presidium heeft inmiddels de huidige premier Silajdzic voorgedragen als leider van de bovengenoemde regering. Het besluit is in overeenstemming met het vredesakkoord van Parijs. Daarin is bepaald dat de centrale Bosnische regering verantwoordelijk zal zijn voor bovengenoemde

zaken. Voor overige aangelegenheden zullen volgens het akkoord van Parijs de beide in Bosnië-Herzegovina te vormen Moslim/Kroatische en Servische "entiteiten" verantwoordelijk zijn.

Zoals reeds eerder gemeld, is reeds geruime tijd sprake van een conflict tussen Silajdzic en president Izetbegovic. De nieuwe nominatie van Silajdzic kan onderdeel zijn van het streven van Izetbegovic om de invloed van Silajdzic te verminderen. Aangenomen moet namelijk worden dat de macht van deze "centrale" regering in de praktijk gering zal zijn, omdat de Serviërs daaraan slechts in beperkte mate zullen meewerken.

De politieke leider van de Bosnisch-Servische republiek (RS), Karadzic, heeft bij gelegenheid van de Servisch-Orthodoxe kerstfeest scherpe kritiek geleverd op "vertegenwoordigers van ouderwetse ideologieën". Deze hebben volgens Karadzic de Servische eenheid op een zodanige wijze ondermijnd dat het Servische volk een politieke nederlaag heeft geleden zonder dat deze in militair opzicht noodzakelijk was. Hij pleitte voor de omvorming van de RS tot een democratische rechtsstaat met een geprivatiseerde economie. Tevens riep hij de "overige Servische staten" op tot een "werkelijke toenadering tot de RS" die dan in een later stadium tot volledige vereniging moet leiden.

Het lijkt weinig twijfel dat Karadzic met zijn kritiek met name de socialistische Servische president Milosevic op het oog had. Karadzic is reeds geruime tijd gewikkeld in een machtsstrijd met Milosevic en heeft de Servische president herhaaldelijk beschuldigd van verraad aan de Servische zaak. Met name het optreden van Milosevic tijdens de vredesonderhandelingen in Dayton is door de president van de RS consequent bekritiseerd. Ook heeft Karadzic meer dan eens geprobeerd zich te presenteren als een democratisch, niet-socialistisch, alternatief voor Milosevic.

Desondanks zijn zijn uitspraken opmerkelijk, omdat er aanwijzingen waren dat Milosevic op het punt stond zijn rivaal van het politieke toneel te doen verwijderen. Karadzic was al geruime tijd nauwelijks meer in het openbaar verschenen. De aandacht die de Bosnisch-Servische media aan de rede van Karadzic hebben gegeven lijkt erop te wijzen dat Karadzic in de RS nog op aanzienlijke steun kan rekenen. Overigens wordt nog steeds aangenomen dat Milosevic uiteindelijk de val van Karadzic zal kunnen bewerkstelligen.

Karadzic's plaatsvervanger Koljevic heeft onlangs in een interview met het orgaan van de Bosnisch-Servische strijdkrachten (VRS) lof uitgesproken over de "democratische en onpartijdige opstelling van het Westen" in het vredesproces in Bosnië-Herzegovina. In het interview, dat ruime aandacht kreeg in de "Joegoslavische" media, riep Koljevic de Moslims en Kroaten op hun propaganda-strijd tegen de Bosnische Serviërs te staken om de beoogde samenwerking in het Bosnische parlement niet bij voorbaat onmogelijk te maken. Impliciet maakte Koljevic complimenten aan Milosevic over de resultaten van de onderhandelingen in Dayton.

Onlangs heeft de "Joegoslavische" minister van Buitenlandse Zaken Milutinovic in een vertrouwelijk gesprek toegegeven dat Milosevic uit is op vervanging van Karadzic. Steun voor dit doel tracht de Servische president onder meer te verwerven in Banja Luka, waar al geruime tijd verzet bestaat tegen

Karadzic en andere uit oost-Bosnië afkomstige leiders van de RS. Milutinovic bevestigde dat Koljevic (die zelf in Banja Luka geboren is) een voor de hand liggende opvolger voor Karadzic is, omdat Koljevic positief staat ten opzichte van het vredesakkoord. Overigens onderstreepte Milutinovic dat Milosevic de verschillen tussen Karadzic en Koljevic niet overschat; laatstgenoemde betitelde hij in dat kader als "een iets beschaafdere Chetnik".

Dat Koljevic bovengenoemde uitspraken heeft gedaan in het Bosnisch-Servische legerblad lijkt erop te wijzen dat de VRS de voorkeur geeft aan Koljevic boven Karadzic. Daarbij is van belang dat de opperbevelhebber van de VRS, Mladic, eveneens in onmin leeft met Karadzic en goede banden heeft met de "Joegoslavische" legertop. Overigens houdt dit alles niet in dat Mladic het vredesverdrag van Parijs nu goedkeurt; in het verleden heeft hij zich herhaaldelijk uitgesproken tegen het opgeven van door de VRS veroverd gebied, zoals in Dayton is overeengekomen. Zijn positie is hoogst onzeker geworden. Zoals reeds eerder gemeld, sluit het vredesakkoord van Dayton personen die van oorlogsmisdaden zijn beschuldigd, zoals Karadzic en Mladic, uit van openbare functies in het toekomstige Bosnië-Herzegovina.

Er zijn aanwijzingen dat de bevelhebber van het Oost-Bosnische Korps van de VRS, Simic, is gepolst om het bevel over de gehele VRS op zich te nemen. Er waren in het verleden herhaaldelijk aanwijzingen dat Milosevic overwoog Mladic te vervangen. Simic geldt als relatief gematigd in politiek opzicht en zou de door Milosevic sterk gewenste medewerking van de VRS bij de uitvoering van het vredesakkoord kunnen bevorderen. Het is echter uiterst twijfelachtig of de vervanging van Mladic op voldoende steun kan rekenen van de Bosnisch-Servische militaire leiding.

Vorige week zijn in Wenen de onderhandelingen hervat over wapenbeheersing en vertrouwenwekkende maatregelen in Bosnië-Herzegovina. Reeds vóór het begin van de onderhandelingen heeft de minister van Buitenlandse Zaken van de RS, Buha, gesteld dat het in Parijs ondertekende akkoord afwijkt van wat eerder in Dayton overeengekomen was. De verschillen zouden met name betrekking hebben op de militaire krachtsverhoudingen en op de gebiedsverdeling tussen de strijdende partijen. Overigens gaf Buha niet aan op welke bepalingen zijn bezwaren met name betrekking hebben.

Het is uitgesloten dat er sprake is van daadwerkelijke verschillen tussen "Dayton" en "Parijs". Vermoedelijk houden de uitspraken van Buha, die geldt als een medestander van Karadzic, met name verband met de onvrede onder de Bosnische Serviërs over het akkoord van Dayton. In Bosnisch-Servische kringen is herhaaldelijk (tevergeefs) aangedrongen op revisie van belangrijke passages in het vredesakkoord.

Naar verluidt is tijdens de onderhandelingen in Wenen, ondanks de kennelijke bezwaren van Buha, enige vooruitgang geboekt. Zo zouden de strijdende partijen hebben afgesproken op korte termijn een compleet overzicht te geven van hun militaire organisaties en wapenarsenalen. Ook zou de vorming zijn overeengekomen van een permanente ontmoetingsplaats voor de militaire leiding van de drie strijdende partijen. Indien dit bericht juist is, is deze ontwikkeling opmerkelijk. Volgens de tekst van "Dayton" moeten de partijen binnen één maand na ondertekening opgave doen van de sterktes in de

confrontatiegebieden. Een alomvattende opgave hoeven zij pas na een half jaar na ondertekening ter beschikking te stellen. Hoewel de genoemde overeenkomsten wijzen op een constructieve opstelling, moet worden afgewacht of de toegezegde militaire informatie ook accuraat en volledig zal zijn.

Een woordvoerder van de "Servische Burgerraad", een groepering van Bosnische Serviërs die sinds het begin van de burgeroorlog trouw zijn gebleven aan het Bosnische regeringsgezag, heeft internationale aandacht gevraagd voor de status van deze groep Serviërs. Er werd op gewezen dat in het vredesverdrag voor Bosnië-Herzegovina geen nadere afspraken zijn gemaakt voor de betreffende Serviërs, die door functionarissen in de RS als verraders worden beschouwd. Vermoedelijk vrezen de betrokken Serviërs in de toekomstige Bosnische staat door zowel Moslims, Kroaten als Serviërs te zullen worden behandeld als tweederangs burgers. In de praktijk lijkt de kans daarop niet groot. Verwacht moet worden dat de Bosnische regering evenals in het verleden vertegenwoordigers van de "Servische Burgerraad" op aanzienlijke functies zal benoemen om te illustreren dat zij zich beschouwt als de legitieme vertegenwoordiger van alle vooroorlogse bevolkingsgroepen. Bovendien zijn er indicaties dat kleinere, niet op nationalistische leest geschoeide partijen in Bosnië-Herzegovina in toenemende mate dialoog zoeken met de "Servische Burgerraad". Overigens stellen de vertegenwoordigers van deze Raad de steun van de meerderheid van de Bosnische Serviërs te genieten.

Volgens nog onbevestigde berichten zou onlangs een aantal islamitische vrijwilligers zijn overgebracht naar Bosnië-Herzegovina. Het zou onder meer gaan om militair geschoolde Koerden en Afghanen. De berichten zijn opmerkelijk, omdat er de laatste tijd juist aanwijzingen waren dat een aantal buitenlandse islamitische vrijwilligers Bosnië-Herzegovina had verlaten. Overigens is er vooralsnog geen reden om aan te nemen dat de dreiging van dergelijke vrijwilligers ten opzichte van IFOR belangrijk is gewijzigd. Hun aantal is nog steeds beperkt tot maximaal 200-300, waarvan het grootste deel onder controle staat van de Bosnische strijdkrachten. De kans op kleinschalige "hit and run" acties van gewapende elementen van alle bij het conflict betrokken partijen blijft echter aanwezig. Grootschalig verzet wordt evenwel pas waarschijnlijk indien bij één of meer strijdende partijen de indruk ontstaat dat IFOR niet langer neutraal optreedt en partij heeft gekozen voor de tegenstander.

De functionaris die namens de EU toezicht houdt op de samenwerking van Moslims en Kroaten in de stad Mostar, Koschnick, heeft gewaarschuwd dat de EU zich uit de stad zal moeten terugtrekken indien de betrekkingen tussen beide bevolkingsgroepen niet verbeteren. Koschnick waarschuwde dat een blijvende verdeling van de stad voor de internationale gemeenschap niet aanvaardbaar zal zijn. Volgens hem zal een einde van de samenwerking in Mostar ook het einde inluiden van de samenwerking in geheel Bosnië-Herzegovina en aanleiding zijn tot nieuwe gevechten tussen Moslims en Kroaten.

Zoals bekend eisen de (Bosnische) Kroaten tenminste het westen van Mostar op als hoofdstad van de "Kroatische Republiek Herceg-Bosna" en hebben zij sinds de gevechten met de Moslims in 1993 voortdurende pogingen gedaan om de invloed van de Moslims in west-Mostar te reduceren. Nog onlangs heeft de (Kroatische) burgemeester van west-Mostar gepleit voor de erkenning van een formele verdeling van de stad. Hoewel de EU grote druk heeft uitgeoefend op beide partijen om de sa-

menwerking te verbeteren, moet worden betwijfeld of de EU-inspanningen het gewenste resultaat opleveren. Het gevaar bestaat dat het dreigement van Koschnick met terugtrekking van de EU-functio-
narissen door de Kroaten zal worden beschouwd als een indicatie dat de door hen nagestreefde status
van Mostar binnen handbereik is als zij vasthouden aan hun obstructiepolitiek.

De burgemeester van Kiseljak, een Kroatische enclave in Moslim-gebied in centraal-Bosnië, heeft
tegenover leden van de EU-waarnemersmissie verklaard dat de Moslims vóór het begin van de
Bosnische burgeroorlog pogingen hebben gedaan om de "etnische balans" in Kiseljak en omgeving in
eigen voordeel om te buigen. Dat was volgens hem de reden dat de Kroaten de Moslims uit Kiseljak en
andere "Kroatische" steden (Vitez, Busovaca) hebben verjaagd. Hij kondigde aan dat de Kroaten ook in
de toekomst geen Moslims in de stad zullen tolereren om dominantie door hen in de gezamenlijke
Federatie te voorkomen.

In Jajce, een enkele maanden geleden door de Kroaten op de Serviërs veroverde stad ten westen van
Kiseljak, die vóór de oorlog eveneens een Kroatische meerderheid had, hebben de (Kroatische)
machthebbers de EU-missie laten weten plannen te hebben voor de vestiging van duizenden Kroaten.
Deze zouden afkomstig zijn uit Kroatië zelf, maar ook uit landen als Duitsland en Zweden. Het is on-
waarschijnlijk dat deze bewering juist is. Hoewel zeker denkbaar is dat Kroaten, bijvoorbeeld degenen
die in 1991 door de Serviërs uit oost-Slavonië zijn verdreven, bereid zijn zich in Jajce of andere delen
van Bosnië-Herzegovina te vestigen, moet sterk worden betwijfeld of het daarbij inderdaad om "dui-
zenden" gaat. Dit geldt zeker voor Kroatische emigré's uit het buitenland. Beide berichten wijzen er
echter wél op dat er onder de Kroaten uit centraal-Bosnië verzet bestaat tegen een te hechte
samenwerking met de Moslims. Dit onderstreept dat deze samenwerking problematisch zal blijven en
dat de Kroaten steeds hun eigen belangen zullen laten prevaleren boven die van de Federatie als ge-
heel.

Kroatië

De Kroatische minister van Buitenlandse Zaken Granic heeft op 10 januari een bezoek gebracht aan de
"Joegoslavische" hoofdstad Belgrado. Dit was de eerste maal dat een Kroatisch minister een officieel
bezoek bracht aan het buurland, al is de afgelopen maanden herhaaldelijk sprake geweest van
informele contacten. Zoals bekend was er sinds de onderhandelingen in Dayton sprake van een op
handen zijnde normalisering van de onderlinge betrekkingen. Een wederzijdse erkenning heeft echter
nog niet plaatsgevonden. Naar alle waarschijnlijkheid houdt deze impasse met name verband met
voortdurende onenigheid over de toekomst van oost-Slavonië en het schiereiland Prevlaka. De regering
in Zagreb blijft benadrukken dat de Kroatische soevereiniteit over deze twee gebieden op zo kort
mogelijke termijn volledig moet worden hersteld. Wel is reeds herhaaldelijk van Kroatische zijde ge-
zinspeeld op bereidheid tot concessies rond Prevlaka wanneer "Joegoslavië" Kroatië binnen zijn inter-
nationaal erkende grenzen (en derhalve met inbegrip van oost-Slavonië en Prevlaka) heeft erkend. Van
"Joegoslavische" zijde is gesteld dat beide landen hierover reeds een overeenkomst hadden gesloten,
maar dat Kroatië zich aan die afspraken heeft onttrokken. Onduidelijk is hoe de stand van zaken in dit
dispuut momenteel is. Het bezoek van Granic aan Belgrado wijst erop dat beide partijen de dialoog

willen voortzetten. Gemeld is dat tijdens de besprekingen vooruitgang is geboekt op weg naar normalisering van de bilaterale betrekkingen.

Op 15 januari a.s. zal het mandaat van de VN-vredesmacht in Kroatië (UNCRO) verlopen. De Kroatische regering heeft aangegeven bereid te zijn in te stemmen met een verdere verlenging van de VN-aanwezigheid in oost-Slavonië, mits met ingang van 15 januari zal worden begonnen met de daadwerkelijke demilitarisering van dit gebied. Tot een dergelijke demilitarisering was besloten in de eind vorig jaar gesloten overeenkomst van Erdut. De lokale Serviërs hebben dit verdrag echter uitsluitend ondertekend onder grote druk van de internationale gemeenschap en van Milosevic. Sindsdien hebben de Serviërs uit oost-Slavonië geen enkel teken van bereidheid gegeven om mee te werken aan de uitvoering van dit verdrag. Indien UNCRO pogingen gaat doen om de verdragsbepalingen op te leggen, zal dit kunnen leiden tot gewapende confrontaties met de Serviërs.

Met betrekking tot Prevlaka heeft de Kroatische regering de wens uitgesproken dat de VN haar posities op het schiereiland na 15 januari opgeeft. Sinds 1992 was het schiereiland onder VN-auspiciën gedemilitariseerd. Vermoedelijk vormt het genoemde verzoek van de Kroatische autoriteiten een poging om te benadrukken dat zij Prevlaka als onomstreden Kroatisch gebied beschouwen. Overigens heeft Prevlaka een dermate belangrijke strategische ligging (aan de Montenegrijnse Baai van Kotor waar de "Joegoslavische" marinehavens zijn gesitueerd) dat een normalisering van de betrekkingen tussen beide landen in de praktijk uitgesloten is wanneer geen voor beide partijen aanvaardbare regeling voor dit schiereiland mogelijk is.

Er zijn aanwijzingen dat de Kroatische president Tudjman onder groeiende binnenlandse druk staat als gevolg van de concessies die hij aan de Serviërs in oost-Slavonië en in Bosnië-Herzegovina heeft gedaan. Met name de toewijzing (aan Serviërs) van grote delen van de noordelijke Posavina-corridor, als gevolg waarvan sommige "Kroatische" delen van Bosnië-Herzegovina worden opgegeven en andere in een (relatief) isolement zouden geraken, is nationalistische Kroaten een doorn in het oog. Deze kritiek moet mede in het licht worden gezien van de Kroatische presidentsverkiezingen van nazomer 1996. Zeker gezien de tegenvallende resultaten van zijn partij bij de parlementsverkiezingen van afgelopen jaar, zijn buitenlands-politieke successen voor Tudjman de komende maanden van groot electoraal belang. Indien vooruitgang bij de vreedzame (her)integratie van Prevlaka en oost-Slavonië uitblijft, zal de Kroatische regering naar verwachting onder grote druk komen te staan om met militaire operaties een doorbraak inzake oost-Slavonië (en mogelijk Prevlaka) af te dwingen.

Volgens sommige berichten zou de Kroatische minister van Defensie Susak persoonlijk behoren tot degenen die de instemming van Tudjman met "Dayton" heeft bekritiseerd. Dit bericht is geloofwaardig, omdat Susak zelf in Bosnië-Herzegovina is geboren en zich meer dan eens heeft uitgesproken voor de vorming van een etnisch zuiver "Groot Kroatië", met inbegrip van de "Kroatische" delen van Bosnië-Herzegovina. De kritiek van Susak zal vermoedelijk leiden tot wrijvingen tussen beide politici. Overigens speelt Susak een belangrijke rol in de betrekkingen tussen Tudjman en de Bosnische Kroaten en zal de Kroatische president niet snel overgaan tot de vervanging van Susak.

Servië/Montenegro

Volgens recente waarnemingen is de sterkte van de "Joegoslavische" strijdkrachten (VJ) in het grensgebied met oost-Slavonië de afgelopen weken nauwelijks afgenomen. Dit is opmerkelijk, omdat de "Joegoslavische" militair-politieke leiding had aangekondigd de aanwezigheid in dit gebied te zullen reduceren. Uit deze melding blijkt dat de leiding van de VJ rekening blijft houden met een opleving van de strijd rond oost-Slavonië.

Volgens "Joegoslavische" persberichten hebben enkele honderden Moslims (met inbegrip van leden van de Bosnische strijdkrachten) het land verlaten. Het betrof Moslims die na de val van Srebrenica naar "Joegoslavië" waren gevlucht. Volgens de betreffende persberichten hadden de betreffende Moslims voorkeur gegeven aan emigratie naar derde landen boven terugkeer naar Bosnië-Herzegovina. Hoewel de betrouwbaarheid van de betreffende berichten nog niet valt in te schatten, bevestigen zij eerdere indicaties dat een aantal Moslims, onder wie weerbare mannen, na de val van Srebrenica zijn toevlucht heeft gezocht in "Joegoslavië" en daar is geïnterneerd. Het is zeker niet uitgesloten dat een aantal van hen tot op heden als vermist of gedood worden beschouwd.

De vice-voorzitter van de Montenegrijnse regeringspartij, Darmanovic, heeft verklaard de "Joegoslavische" militairen die zich sinds 1992 aan de strijd in Bosnië-Herzegovina hebben onttrokken, niet als deserteurs te beschouwen, maar als "ware patriotten". Hij pleitte dan ook voor amnestie voor dergelijke militairen. Inmiddels heeft een aantal "Joegoslavische" oppositiebewegingen zich bij laatstgenoemd pleidooi aangesloten en een wetsvoorstel met die strekking ingediend. Zoals reeds eerder gemeld, is in Montenegro sprake van groeiende kritiek ten aanzien van Servië. Eén van de belangrijkste redenen daarvoor is het feit dat Servië probeert zijn toch al dominante invloed op "Joegoslavië" verder te vergroten. Ook de socialistische oriëntatie van Servië, die in de Montenegrijnse visie ten koste gaat van de eigen belangen in handel en toerisme, alsmede het Servische beleid ten opzichte van de Serviërs in Kroatië en Bosnië-Herzegovina (dat in Montenegrijnse ogen heeft geleid tot nodeloze verwijdering van het Westen) zijn daarbij factoren van invloed geweest. De uitspraken van Darmanovic geven aan dat ook leidende kringen in Montenegro deze visie delen.

Vooralsnog blijft een afscheiding van Montenegro van "Joegoslavië" uiterst onwaarschijnlijk, gezien de kleine omvang van het land en vanwege het feit dat Servië, dat van Montenegro afhankelijk is voor toegang tot de Adriatische Zee, zich hiertegen sterk zal verzetten. Toch moet een dergelijke (poging tot) afscheiding niet onder alle omstandigheden worden uitgesloten, indien de huidige tendensen zich voortzetten.